

26.2.2024

PÄÄTÖSLAUSELMAESITYS

komission varapuheenjohtajan / unionin ulkoasioiden ja turvallisuuspolitiikan korkean edustajan julkilausuman johdosta

työjärjestyksen 132 artiklan 2 kohdan mukaisesti

Kuuban kriittisestä tilanteesta
(2024/2584(RSP))

Javier Nart, Petras Auštrevičius, José Ramón Bauzá Díaz, Jordi Cañas, Fabio Massimo Castaldo, Dita Charanzová, Olivier Chastel, Karin Karlsbro, Ilhan Kyuchyuk, Dragoș Pîslaru, Frédérique Ries, María Soraya Rodríguez Ramos, Dragoș Tudorache, Hilde Vautmans
Renew-ryhmän puolesta

**Euroopan parlamentin päätöslauselma Kuuban kriittisestä tilanteesta
(2024/2584(RSP))**

Euroopan parlamentti, joka

- ottaa huomioon aiemmat päätöslauselmansa Kuubasta ja erityisesti 12. heinäkuuta 2023 antamansa päätöslauselman EU:n ja Kuuban välisen poliittista vuoropuhelua ja yhteistyötä koskevan sopimuksen tilanteesta korkean edustajan vierailtua äskettäin Kuubassa¹,
 - ottaa huomioon Euroopan unionin ja Kuuban välisen sopimuksen poliittisesta vuoropuhelusta ja yhteistyöstä² (PDCA), joka tehtiin joulukuussa 2016 ja jota on sovellettu väliaikaisesti 1. marraskuuta 2017 alkaen,
 - ottaa huomioon Kuuban perustuslain 5 §:n,
 - ottaa huomioon 'kansalaisyhteiskunnan järjestön' määritelmän Euroopan unionin virallisessa lehdessä,
 - ottaa huomioon Euroopan ulkosuhdehallinnon (EUH) Pohjois- ja Etelä-Amerikan asioista vastaavan varapääjohtajan asiakirjan ARES (2021) 2474104,
 - ottaa huomioon ihmisoikeusjärjestöjen, kuten Human Rights Watchin, Human Rights Foundationin ja Prisoners Defenders -järjestön, raportit, Amerikan valtioiden ihmisoikeustoimikunnan vuosien 2020, 2021 ja 2022 vuosikertomusten Kuubaa koskevan IV.B luvun, orjuuden nykymuotoja, myös sen syitä ja seurauksia, käsittelevän YK:n erityisraportoijan ja ihmiskauppaa, erityisesti naisten ja lasten kauppaa, käsittelevän erityisraportoijan 6. marraskuuta 2019 YK:n ihmisoikeusvaltuutetulle antaman tiedonannon Kuuban lääkintäprikaateista, orjuuden nykymuotoja, myös sen syitä ja seurauksia, käsittelevän YK:n erityisraportoijan 2. marraskuuta 2023 YK:n ihmisoikeusvaltuutetulle antaman tiedonannon Kuuban lääkintäprikaateista sekä YK:n ihmisoikeusneuvoston Kuubaa koskevassa yleisessä määräaikaisarvioinnissa (UPR) vuonna 2018 annetut päätelmät Kuuban lääkintäprikaateista,
 - ottaa huomioon uskonnon- ja vakaumuksenvapautta käsittelevän YK:n erityisraportoijan, mielivaltaista vangitsemista käsittelevän YK:n työryhmän, mielipiteen- ja sananvapauden edistämistä ja suojelua käsittelevän YK:n erityisraportoijan, oikeutta rauhanomaiseen kokoontumis- ja yhdistymisvapauteen käsittelevän YK:n erityisraportoijan ja YK:n vähemmistöasioiden erityisraportoijan 16. marraskuuta 2023 antaman tiedonannon Kuuballe,
 - ottaa huomioon työjärjestyksen 132 artiklan 2 kohdan,
- A. ottaa huomioon, että Euroopan parlamentti antoi 5. heinäkuuta 2017 hyväksyntänsä PDCA-sopimukselle selkein ehdoin, jotka liittyvät ihmisoikeuksien ja demokratian

¹ Hyväksytyt tekstit, P9_TA(2023)0280.

² EUVL L 337I, 13.12.2016, s. 3.

parantamiseen Kuubassa ja joihin sisältyy keskeyttämislauseke, jos ihmisoikeusmääräyksiä rikotaan; ottaa huomioon, että asiaan liittyvässä päätöslauselmassa Kuuban viranomaisia pyydettiin sallimaan Euroopan parlamentin valtuuskuntien pääsy maahan ja mahdollisuus tavata keskustelukumppaneitaan;

- B. ottaa huomioon, että useissa EU:n ja Kuuban PDCA-sopimuksen artikloissa, erityisesti sen 1, 2 ja 3 artiklassa, vahvistetaan selkeät periaatteet, jotka koskevat yhdenvertaisuutta, vastavuoroisuutta ja keskinäistä kunnioitusta sekä Kuuban ja EU:n yhteiskuntien välisten yhteyksien, vuoropuhelun ja yhteistyön lujittamista;
- C. ottaa huomioon, että poliittisten vankien ja mielipidevankien määrä on kasvanut Kuubassa rajusti niin, että 31. tammikuuta 2024 heitä oli 1 066, joista 33 oli pidätettäessä alaikäisiä, ja että heitä on nyt yli kahdeksan kertaa enemmän kuin vuonna 2018; ottaa huomioon, että ihmisoikeusjärjestöt ovat myös dokumentoineet yli 11 000 tapausta, joissa rikokseen tai rikoksen yritykseen syyllistymätön henkilö on tuomittu ”rikosta ehkäisevästi”, YK:n kidutuksen vastaisen komitean (CAT) edustajan mainittua tämän luvun komitean huhtikuussa 2022 pidetyssä 73. istunnossa tehdessään suullisesti selkoa komitean Kuubaa koskevan kolmannen määräaikaisraportin havainnoista; ottaa huomioon, että viime vuosikymmeninä Kuuban siviilioikeuden 72 § on mahdollistanut keskimäärin 3 850 tällaista ”rikosta ehkäisevää” vangitsemista vuodessa; ottaa huomioon, että Kuuban uuden rikoslain 434 §:n 1 momentti ja 189 §:n 3 momentti perustuvat siviilioikeuden ”rikosta ehkäiseviin” säännöksiin;
- D. ottaa huomioon, että 16. marraskuuta 2023 viisi YK:n ihmisoikeusneuvoston erityismenettelyjen toimeksiannon haltijaa, mukaan lukien neljä erityisraportoijaa, osoitti Kuuballe tiedonannon, jossa he kuvailivat Kuuban järjestelmällistä käytäntöä vainota, vangita ja kiduttaa muslimiyhteisön imaameja, afrokuubalaisen jorubauskonnon ifá-pappeja, evankelisia pastoreita ja katolisia pappeja sekä tuomitsivat tämän;
- E. ottaa huomioon, että Institute for Crime and Justice Policy Research -tutkimuslaitos päivitti tammikuussa 2024 maailman vankilajärjestelmiä käsittelevää World Prison Brief -katsaustaan tiedolla, että Kuubassa vankien määrä on noussut 57 000:sta 90 000:een, minkä johdosta Kuubassa on 794 vankia 100 000:tta asukasta kohti eli maailman toiseksi eniten vankeja; ottaa huomioon, että Kuuban hallitus käyttää edelleen mielivaltaista pidättämistä keinona häiritä ja pelotella arvostelijoitaan, riippumattomia aktivisteja, poliittisia vastustajiaan ja muita; ottaa huomioon, että vuonna 2022 pidätettiin mielivaltaisesti 5 499 henkilöä;
- F. ottaa huomioon, että ihmisoikeusjärjestöt dokumentoivat edelleen vallanpitäjien jatkuvia toimia sananvapauden ja rauhanomaisen kokoontumis- ja yhdistymisvapauden tukahduttamiseksi sekä sitä, miten Kuuban viranomaiset vaientavat eriävät mielipiteet ja ihmisoikeuksien puolustajat; toteaa, että PDCA-sopimuksen keskeistä tavoitetta eli perusvapauksien parantamista Kuubassa ei ole saavutettu;
- G. ottaa huomioon, että Kuuban ihmisoikeustilanne on erittäin huolestuttava erityisesti haavoittuvassa asemassa olevien väestöryhmien, kuten naisten, etnisten vähemmistöjen ja hlbtiq+-yhteisön, osalta; ottaa huomioon, että valtiosta riippumattomat järjestöt ja riippumattomat seurantakeskukset raportoivat naismurhien määrän kasvusta Kuubassa

ja että vuonna 2023 naismurhia tehtiin 89 ja vuonna 2024 on tähän mennessä raportoitu kahdeksasta uudesta tapauksesta; toteaa, että tästä huolimatta hallinto ei ole ottanut käyttöön järjestelmää naismurhien kirjaamiseksi Kuubassa käyttäen ajantasaisia julkisia tietoja eikä maassa ole vielä annettu sellaista kattavaa lainsäädäntöä sukupuolistuneen väkivallan torjumiseksi, jolla taattaisiin kansalaisyhteiskunnan edustajien osallistuminen;

- H. katsoo, että poliittiseen vuoropuheluun on aina sisällyttävä riippumattoman kansalaisyhteiskunnan edustajien ja kaikkien oppositiota edustavien poliittisten toimijoiden suora ja tiivis osallistuminen ilman rajoituksia, kuten PDCA-sopimuksen 36 artiklassa korostetaan; pitää tarpeellisena korjata välittömästi PDCA-sopimuksen allekirjoittamisesta asti vallinnut asiantila, jossa riippumattomat kansalaisyhteiskunnan järjestöt eivät voi saada yhteistyövaroja ja/tai osallistua PDCA-sopimukseen mutta osallistuminen ja yhteistyövarojen saanti sitä vastoin sallitaan yksinomaan yrityksille, jotka ovat osin valtion omistuksessa ja siten sen määräysvallassa;
- I. ottaa huomioon, että YK julkisti 2. tammikuuta 2024 Kuuban hallinnolle lähetetyn kirjelmän, jossa sitä syytetään pakkotyöstä, joka on yksi ihmiskauppaa, erityisesti naisten ja lasten kauppaa, käsittelevän YK:n erityisraportoijan ja orjuuden nykymuotoja, myös sen syitä ja seurauksia, käsittelevän YK:n erityisraportoijan esiin nostamista nykyajan orjuuden muodoista; ottaa huomioon, että useat kansainväliset järjestöt ovat paljastaneet ulkomailla työskentelevien kuubalaisten siviilityöntekijöiden, kuten lääkäreiden, opettajien, merimiesten, insinöörien, taiteilijoiden ja urheilijoiden, joutumisen ihmiskaupan kohteeksi, mikä johtuu pakottavista laeista ja asetuksista, jotka vaikuttavat nimenomaisesti perusvapauksiin ja joita ovat esimerkiksi rikoslain 176 §, Kuuban ulkomaankauppaministeriön vuonna 2020 antama päätös 368, maahanmuuttolaki ja vuonna 2012 annettu asetus 306;
- J. ottaa huomioon, että orjuuden nykymuotoja, myös sen syitä ja seurauksia, käsittelevä YK:n erityisraportoiija huomautti 2. marraskuuta 2023 antamassaan tiedonannossa, että Kuuba, Espanja, Italia, Qatar ja MSC Cruises mahdollistavat ulkomaille lähetetyn kuubalaisen työvoiman orjuuttamisen ja/tai ovat siinä yhteistoiminnallisesti mukana;
- K. ottaa huomioon, että Kuubaan asteittain istutettu hallinto sulkee pois kaikki mahdollisuudet demokraattisiin muutoksiin, koska Kuuban perustuslain 5 §:ssä todetaan, että ”Kuuban ainutlaatuinen José Martín ja Fidel Castron oppeja noudattava ja marxilais-leniniläinen kommunistinen puolue” on yhteiskunnan ja valtion johtava ja hallitseva poliittinen voima, ja panee merkille, että perustuslain 4 ja 229 §:ssä vahvistetaan nykyisen poliittisen järjestelmän olevan peruuttamaton;
- L. ottaa huomioon, että vaikka tarvetta saada vierailta saarella on korostettu vuosien ajan, Kuuban viranomaiset kieltäytyvät järjestelmällisesti sallimasta Euroopan parlamentin virallisten valiokuntien, valtuuskuntien ja tiettyjen poliittisten ryhmien, kansainvälisten ihmisoikeusjärjestöjen ja muiden ihmisoikeustilanteen riippumattomien tarkkailijoiden, kuten YK:n erityisraportojien, pääsyä Kuubaan;
- M. panee merkille, että Euroopan parlamentti sai 20. syyskuuta 2023 Kuuban Belgian- ja EU-suurlähettiläältä kutsun vierailta maassa; panee merkille, että 19. joulukuuta 2023 – pian sen jälkeen, kun Euroopan parlamentin tilapäinen valtuuskunta oli muodostettu –

Kuuban parlamentin varapuhemies ilmoitti EU:n Kuuban-suurlähettiläälle, että maa kieltäytyy vastaanottamasta valtuuskuntaa, koska ”he eivät halua ottaa vastaan Euroopan parlamentin jäseniä, jotka toimivat Kuuban etujen vastaisesti ja noudattavat täysin Yhdysvaltojen linjaa”; katsoo, että Euroopan parlamentin olisi sovellettava vastavuoroisuuspolitiikkaa Kuuban virallisiin valtuuskuntiin; ottaa huomioon, että 25. tammikuuta 2024 päivätyssä, Euroopan parlamentin puhemiehelle osoitetussa kirjeessä Kuuban tasavallan suurlähettiläs viittasi Kuubaan lähetettävän Euroopan parlamentin tilapäisen valtuuskunnan puheenjohtajaan ja kahteen muuhun jäseneseen henkilöinä, jotka pitävät yllä yhteyksiä terroritekojen perusteella laadittuun henkilöiden ja yhteisöjen kansalliseen luetteloon merkittyihin kansalaisiin ja järjestöihin ja tukevat niitä;

- N. ottaa huomioon, että parlamentti on myöntänyt mielipiteenvapauden Saharov-palkinnon kuubalaisille aktivisteille kolme kertaa: Oswaldo Payälle vuonna 2002, Naiset valkoisissa -ryhmälle vuonna 2005 ja Guillermo Fariñasille vuonna 2010; ottaa huomioon, että Saharov-palkinnon saajia ja heidän omaisiaan häiritään ja pelotellaan edelleen säännöllisesti ja heitä estetään lähtemästä maasta ja osallistumasta kansainvälisiin tapahtumiin;
1. pitää valitettavana, että vaikka PDCA-sopimuksen voimaantulosta on kulunut aikaa, Kuuban tilanne, jolle on ominaista demokratian ja vapauksien puute, ei ole parantunut vaan maan ihmisoikeustilanne on päinvastoin heikentynyt ja huonontunut entisestään, mikä on selvästi ja järjestelmällisesti vastoin PDCA-sopimuksen perustavia määräyksiä;
 2. korostaa, että kaikki osapuolet ovat velvollisia noudattamaan PDCA-sopimuksen sitovia määräyksiä ja kunnioittamaan ihmisoikeuksien yleismaailmallisuuden periaatetta;
 3. tuomitsee jyrkästi Kuuban hallinnon järjestelmälliset ihmisoikeusrikkomukset ja -loukkaukset, jotka kohdistuvat muun muassa mielenosoittajiin, poliittisiin toisinajattelijoihin, uskonnollisiin johtajiin, ihmisoikeusaktivisteihin ja riippumattomiin taiteilijoihin; vaatii Kuuban viranomaisia lopettamaan välittömästi sortopoliitikan;
 4. on huolissaan poliittisten vankien määrän hälyttävästä kasvusta, sillä heitä on yli kahdeksankertainen määrä vuoteen 2018 verrattuna; kehottaa vapauttamaan välittömästi ja ehdoitta kaikki henkilöt, jotka ovat vangittuina yksinomaan siksi, että he ovat käyttäneet ihmisoikeuksiaan, mukaan lukien sananvapaus ja oikeus rauhanomaiseen kokoontumiseen; kehottaa lisäksi hylkäämään oikeudettomat rikossyytteet ja tukee maanpaossa olevien paluun helpottamista;
 5. tuomitsee Kuuban hallituksen käytännön estää laillisten kansalaisyhteiskunnan järjestöjen osallistuminen EU:n ja Kuuban kansalaisyhteiskunnan välisiin seminaareihin; pitää valitettavana, että EUH ja EU:n Havannan-edustusto myöntivät jättämään Kuuban demokraattisen opposition ja sekä eurooppalaiset että kuubalaiset riippumattomat ja lailliset kansalaisyhteiskunnan järjestöt poliittisen vuoropuhelun ulkopuolelle siksi, että Kuuban viranomaiset eivät hyväksyneet osallistumista;
 6. ilmaisee syvän huolensa kuubalaisten lääkintäprikaatien työskentelystä pakkotyötä muistuttavissa olosuhteissa; tuomitsee Kuuban harjoittaman valtiojohtoisen pakkotyön, jonka ainoana vaikuttimena on taloudellinen hyöty; paljastaa, että 78 prosenttia

kansainvälisten komennusten ”vapaaehtoisista” on ilmoittanut, että heidät lähetettiin vastoin tahtoaan tai että heidän oli osallistuttava rakenteellisen pakottamisen tuloksena;

7. panee merkille, että marraskuussa 2023 Kuuban parlamentin jäsenet, mukaan lukien Kuuban kansallisen parlamentin pääsihteeri Homero Acosta, otettiin kunnioittavasti ja lämpimästi vastaan Euroopan parlamentissa; pitää kestävämpänä ja PDCA-sopimuksen vastaisena sitä, että Euroopan parlamentilta on ainoana EU:n toimielimenä edelleen evätty pääsy Kuuban alueelle; ei voi hyväksyä Kuuban päätöstä kieltää Euroopan parlamentin tilapäisen valtuuskunnan vierailu ja kehottaa Kuuban viranomaisia noudattamaan PDCA-sopimuksen periaatteita ja myöntämään Euroopan parlamentille pääsyn maahan; kehottaa vastavuoroisuuspolitiikan mukaisesti kieltämään Kuuban parlamentin jäseniltä ja Kuuban kansallisilta valtuuskunnilta pääsyn Euroopan parlamenttiin, kunnes näin tehdään;
8. pyytää Kuuban viranomaisia sallimaan PDCA-sopimuksen mukaisesti pääsyn Euroopan parlamentin, EU:n ja jäsenvaltioiden valtuuskunnalle ja riippumattomille ihmisoikeusjärjestöille, jotta ne voivat seurata oikeudenkäyntejä ja tehdä vankilavierailuja niiden satojen aktivistien ja tavallisten kuubalaisten luo, jotka ovat edelleen vangittuina sananvapautensa ja kokoontumisvapautensa harjoittamisen vuoksi;
9. kehottaa jälleen neuvostoa soveltamaan EU:n maailmanlaajuisia ihmisoikeuspakotejärjestelmää (EU:n Magnitski-lakia) ja määräämään pakotteita niille, jotka ovat vastuussa jatkuvista ihmisoikeusloukkauksista Kuubassa, ja ensi alkuun Miguel Díaz-Canelille, joka on Kuuban turvallisuusjoukkojen komentoketjun korkea-arvoisin henkilö, sekä muille Kuuban hallituksen korkea-arvoisille virkamiehille;
10. kehottaa jälleen EU:ta vetoamaan PDCA-sopimuksen 85 artiklan 3 kohdan b alakohtaan ja pyytämään sekakomitean välitöntä koolle kutsumista, koska Kuuban hallitus on rikkonut sopimusta tavalla, jota pidetään ”erityisen kiireellisenä tapauksena”, joka voi johtaa sopimuksen soveltamatta jättämiseen; korostaa, että tässä rikkomisessa on kyse jatkuvista ja merkittävistä demokratian periaatteiden loukkaamisesta sekä ihmisoikeuksien yleismaailmallisessa julistuksessa ja PDCA-sopimuksen 1 artiklan 5 kohdassa vahvistettujen perustavien ihmisoikeuksien ja perusvapauksien sivuuttamisesta; korostaa, että jos Kuuban hallitus ei Euroopan parlamentin toistuvista kehotuksista huolimatta korjaa näitä rikkomisia, tuloksena voi olla sopimuksen soveltamatta jättäminen;
11. kehottaa puhemiestä välittämään tämän päätöslauselman Kuuban hallitukselle ja kansalliskokoukselle, komission varapuheenjohtajalle / unionin ulkoasioiden ja turvallisuuspolitiikan korkealle edustajalle, komissiolle, ihmisoikeuksista vastaavalle Euroopan unionin erityisedustajalle, jäsenvaltioiden parlamenteille ja hallituksille, YK:n ihmisoikeusvaltuutetulle sekä Latinalaisen Amerikan ja Karibian valtioiden yhteisön jäsenmaiden hallituksille.